

GAZETA KRAKOWSKA

N^{ro} 73.

Z KRAKOWA DNIA 13 WRZESNIA 1818 Roku W NIEDZIELĘ

— Z Krakowa. —

Zgromadzenie nadzwyczajne Reprezentacyi Krajowej.

JW. Prezydujący otwierając Sessyją w zabranym głosie wystawił, iż drugie to posiedzenie zbliża Reprezentacyją Narodową do Epoki tak dawno oczekiwanej, odebrania daru Dobroczyńnych Monarchów, jakim jest Konstytucya Wolnego Kraju przez nich nadana, iż w dzisiejszym posiedzeniu odbierze Izba Reprezentacyyna rapport od Delegacyi do przyrzeczenia tłumaczeń Francuzkiego Oryginału tej Konstytucyi przez Wysoką Kommissyją Organizacyyną rozwiniętej, na Oczysty i Łaciński język, na przeszłym posiedzeniu wyznaczoney; przed zdaniem takowego rapportu odczytał Sekretarz Seymowy Protokół Sessyi w dniu 6 Września r. b. odbytey.

Po przeczytaniu Protokołu JW. Jacek Przybylski Reprezentant Gminy I. Miasta Krakowa jako Prezydujący w delegowanej Kommissyi, zdał rapport iey działań, w którym wystawiając ich obraz, doniósł Izbie Reprezentacyney, iż Delegowana

Kommissyją trzymając się ściśle celu tego nadzwyczajnego Zgromadzenia Reprezentacyi Narodowej, a zatem i danego sobie polecenia, iedyną toż samą co do treści tłumaczeń mających być poswiadczonych miała przed oczyma, a tak, iż co się tyczy tłumaczenia Polskiego, to dostatecznym bydz znalazła, co się zaś tyczy tłumaczenia Łacińskiego, to lubo pównie co do istoty nie odbiega od oryginalnego tekstu Francuzkiego, znalazła wszelako Delegowana Kommissyją, iż w niektórych miejscach w śliznęły się mniej szczęśliwe wyrazy, niemniej, iż pomienionemi zostały te postrzeżenia, któreby skrupulatna czystość tego, już umarłego języka radziła, i dla tego tenże JW. Reprezentant Przybylski imieniem Delegowanej Kommissyi zarzączył, że Izba Reprezentacyyna bez wszelkiej obawy autentyczność tłumaczeń Polskiego i Łacińskiego poświadczyć może, złożył nakoniec JW. Relacyonujący do Łaski Protokół postrzeżeń Delegowanej Kommissyi, działania teyże poświadczaający.

Po zdaniu takowego rapportu prze-

mówił JW. Prezydujący; iż odczytany przez JW. Reprezentanta Przybylskiego, Rapport, odpowiedział zaufaniu, iakie w gorliwości i świetle Delegowanych Izba Reprezentacyjna położyła, a łącząc uczucia swoje z uczuciami JJWW. Reprezentantów i Delegowanych, oświadczył Członkom Delegowanej Kommissyi czułe podziękowanie.

Przystąpiono zatem do odczytywania artykułami tekstu Oryginalnego Francuzk ego rozwiniętej Konstytucyi, tudzież tłumaczeń łacińskiego i polskiego, według sprostowań przez delegowaną Kommissyją promitowanych, a gdy Zgromadzenie JJWW. Reprezentantów i Delegowanych o autentyczności tychże tłumaczeń przekonało się, i jednomyślnie takowe przyjęło, przeto JW. Prezydujący podług wskazane go porządku postępując, oświadczył, iż u skutku dzisiejszego postanowienia Seymowego niezwłocznie Wysokiemu Senatowi Rządzącemu donosi, dla powzięcia zaś, za pośrednictwem tegoż Wysokiego Senatu wiadomości o Woli JJWW. Kommissarzy Pełnomocnych o dnia proczystym, w którym oryginalna rozwinięta Konstytucya przez tychże JJWW. Kommissarzy Wysokiemu Rządzącemu Senatowi ma być oddana, i w którym poświadczenie autentyczności tych tłumaczeń ma być dopełnione, solwował Sessyją JW. Prezydujący do dnia następującego godziną 10 rano, bey,

Młotkowi, Sekr. Seymowy.

Zapowiedziana w przeszley Gazecie Mowa JW. Łancuckiego Prezydującego w Zgromadzeniu Reprezentantów ma być przy

otwarciu Seymu była następująca:

"Prześwietna Izba Reprezentantów Szanowna Publicznosci!

Nieźli Wyrok Konstytucyi przez Wielkomysłowych Monarchów krajowi temu nadanej oblił się między ścianami tego pięknego Gmachu, że: w obliczu Prawa wszyscy Obywatele są równi, Wybór Wasz, Szanowni Reprezentanci w Osobie moiej dziś zrobiony, wyjawia pierwotnego jej ducha, i oim ożywione postępowanie Wasze wskazuje.

Od tej to zaiste równości zależą wszystkie swobody iakimi się prawa Wolność pocieszać zwykła. — Ona stanowiąc iedną Masę Ludzi i szczęścia Ich iedną miarę dając, iednym Ich prawem Zasługi zarzącza. — Ona iednakim ogniem gorliwości ożywiając wszystkie Członki Politycznego Ciała, daie popęd usiłowańom i trudom, przy których Zasługa obfite korzyści dla Dobra Publicznego przynosi. — W niej Obywatele nieznając spodlenia, i ucisku swych talentów, ubiega się z wszystkimi razem do szczęścia Ziemi, z której też same na Niego, co na innych spadać mogą korzyści. — Słowem: równość Obywatelska jest ową dobrą Matką, która z iednaką troskliwością dźlatki swe pielęgnuje, jednakich uczuć sercą Im udziela; i iedną zatem pociechy z usług ich doznaje.

Delegowany od Senatu, abym w tym miejscu Reprezentacyi Krajowej dzielił z Wami obowiązek przejrzenia i poświadczenia tłumaczeń Konstytucyi i przez Wysoką Kommissyją Organiacyjną rozwiniętej, równie tam, jak i tu znajdując dla siebie

miejsce winnej Krajowi temu posługi, i eda wszędzie cechę Obywatela na sobie postrzegam, iż Ną w Obliczu Waszym staną.

Usługa Religij wskazuje mi Ołtarz do którego mnie Obowiązek Stanu prowadzi. — Usługa Obywatelska, zawsze i na każdym miejscu znajdować mi się każe. — Prawo Religiją szanuje. — Toż prawo Obywatelstwa w niej nieprzygasza. — Dać więc miejsce Stanowi memu do Zasługi, w miarę której zaszczyty Obywatelstwa warastają,

Dotknę tu przyjemnie uczuć Waszych, Szanowni Mężowie! przypominając Wam z Dziejów Oczyszczonych ludzi Stanu mego, owe szanowne Imiona Zbiegnie wów, Maciejowskich, Tomickich, Wodnickich, Kollatajów, którzy prace swoje i Zasługi obok Ołtarzów przy Tronach dzielili. — Pocięty Was zapewne, i tego pamiętać, jak Ximenes w Hiszpanij, Segur i Richelieu we Francyi unieśmiertelniając Imię swoje w Dziejach Religii, w dziejach Narodu swego Imię Wielkich i zasłużonych ludzi zyskali.

Z potrzeb Spółeczności uformowały się Stany, każdemu z Nich naznaczono pewny rodzaj posługi, a tetam dopiero do swego zmierzają celu, gdy współnemi siłami, ogół szczęścia społecznego zajmują.

Postrzegam ja i w tym Zgromadzeniu Reprezentacyi Krajowej nie jeden stan; ale jedną na wszystkich Was cechę Obywatelstwa szanuję. — Jednego Rządu głos ledwego Prawa wola, sprowadziła Was na to miejsce Szanowni Mężowie! Jakże to Święty! iak zgodny z szczęściem Publicznym Związek!

Celem zatrudnienia Waszego w Nim będzie przejrzenie i poświadczenie Dzieła Dobroczynności trzech Potężnych Monarchów, którzy tryumfy Oręża swego, powróceny Europie pokój, nadaniem Swobód Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Kraju Miasto to, i Jego Okrąg zaszczycić raczyli.

Celem uczuć wdzięczności Waszej będzie trzecieletnia praca Znakomitych Światłem i Cnotą, a zaufanie Monarchów swych posiadających trzech Mężów, którą w rozwinięciu nadanej Nam Konstytucyi ponieśli.

Celem więc najistotniejszym posługi Waszej Obywatelskiej, którą dziś rozpoczynacie, jest szczęście Was samych, i tej części Polaków współbraci naszych, którzy na tej Ziemi Wonią Wolności ożywionej oddychać, i późne pokolenia zasilać będą.

W tak świetnym zawodzie wezwany rozkazem Waszym, wziętem tę łaskę z Rąk Twoich Szanowny Rollego, JW. Senatorze Grodzicki; wziętem jako znak pierwszeństwa w Gronie Osób tylu Zasługami okrytych, i tego miejsca ze wszech miar godnych. — Twoje utrudzenia w zaprowadzeniu porządku, w jakim siedziś Izba ta znajduje, należą do Odplaty, którą się wdzięczne serca wywyższać zwykły. — W Twoim, zasługa i rozkosz jedną miarę mają.

Pozwólcie, Szanowni Reprezentanci aby i mój Głos pierwszy do Was z tego miejsca zwrócony, był także pierwszym głosem zasługi i rozkoszy serca mego. — Czuję ja w obowiązkach wdzięczności mojej dla Was. — Umiem wysoce cenić wielkość Waszą dla mnie. — a jeśli w krót-

kich chwilach Urzędowania mego, odpowiem zaufaniu Waszemu, usilność tę weźcie za upominek drogi podziękowania od tego, który Prawu, Sercom Waszym, i rozkazom, całego siebie oddaie.

Warszawy d. 5 Września.

W imieniu Najjaśniejszego
ALEXANDRA I
Cesarza Wszech Rosssyy, Króla Polskiego
&c. &c. &c.

Xże NAMIESTNIK Królewski w
Radzie Stanu.

Na uczynione przedstawienie przez Komisysią Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi, iż zdarza się, że niektórzy z właścicieli wsi nie chcą ani sami przez siebie w Gminach swoich sprawować urzędu Wóyty, ani w miejsce swoje podać zdanych osób na zastępców; z czego wynika, iż w Gminach takich szerzy się nieład i rozkazy Rządowe bez wykonania pozostają, uznawszy potrzebę zarządzenia takowym wypadkom, postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1. Jeżeliby który z właścicieli włości niemniej jak dziesięciu dwóm składający się nie chciał sam w niej sprawować urzędu Wóyty Gminnego, i nie podał w swoje miejsce na Wóytę lub na zastępcę osoby zdatney, w takim razie Komisysia Woiewódzka właściwą mocną jest Gminę takową, jeżeliby nie była zbyt obszerną, oddać pod administracyją Wóyty Gminy sąsiedzkiej i temuż z dochodów właściciela oznaczyć stosowne wynagrodzenie.

Art. 2. Jeżeliby rzecz szła o taką Gminę, która bądź dla zbytney rozległości, bądź dla innych jakowych przyczyn, nie mogłaby być do inney przyległej Gmi-

ny włączoną, w takim zdarzeniu Komisysia Woiewódzka wybierze do tej Gminy na Wóytę Kwalifikującą się osobę, i przeznaczy iey w miarę zatrudnień do urzędu tego przywiązanych nagrodę z dochodów właściciela.

Art. 3. W zdarzeniu także, kiedy właściciel iako Wóyt Gminy za nadużycie popelnione w urzędowaniu Wóytowskiem zostanie w tych obowiązkach zawieszonym, lub od nich oddalonym, koszt na utrzymanie iego zastępcy lub Wóyty, który w takim razie ustanowiony byćż powinien, tenże właściciel ponosić jest obowiązany.

Art. 4. We wszystkich powyższych przypadkach art. 1, 2, 3, oznaczonych, tak wybór Wóytów iako też i płacę dla nich z dochodów właścicieli ustanowić się mającą, Komisysie Woiewódzkie winny przedstawiać do uznania i zatwierdzenia Komisysii Rządowej Spraw wewnętrznych i Policyi.

Art. 5. W razie gdyby właściciel nie chciał dobrowolnie uiszczać oznaczoney nagrody Wóytowi w Gminie ustanowionej, Komisysia Woiewódzka mocną jest, takową należność wyeksekować przez środki, jakie do eksekucyi podatków publicznych są wskazane.

Art. 6. Dopilnowanie skutku Postanowienia niniejszego polecamy Komisysii Rządowej Spraw wewnętrznych i Policyi.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyney d. 25 Sierpnia 1818 roku.

(podp.) Zaięczek

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi

(podp:) T. Mostowski.

Radca Sekr. Stanu, Jen. Brygady

(podpisano) Koszecki

Zgodno z oryginałem

Rada Sekr. Stanu Jeneral Negady
(podp.) Kossecki.

Za Zgodność.

Zastępca Sekretarza Jeneral Kommissyi
Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji
Bielski.

W Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA I.

CESARZA WSZECH ROSSYY, KRÓLA
POLSKIEGO, &c. &c. &c.

Xcie NAMIESTNIK Królewski w

Radzie Stanu.

Na przelożenie Kommissyi Rządowej
Spraw wewnętrznych i Policji, postanowiliśmy i stanowimy:

Art. 1. Przepisy postanowieniem Naszym z dnia 9 Września r. z. względem szarwarku drogowego wskazane, tak co do ilości dni, iako i czasu wykonania onegoż, w następujący iesieni podobnie dopełnione zostaną.

Art. 2. Szarwark ten użytym zostanie stosownie do zasad instrukcyami Kommissyi Rządowej Spraw wewnętrznych i Policji z dnia 15 Września 1816 i 16 Marca r. b. wskazanych.

Art. 3. Zachowane będą nakoniec przepisy Postanowienia Naszego z dnia 5 Maia r. b. względem przyjmowania opłat od Gmio, które dla większej nad trzy mile od traktów głównych odległości, do odrobienia szarwarku w naturze potłagać nie mogą.

Uskutecznienie niniejszej woli Naszej Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji polecamy.

(Data i podpisy jak wyżej)

Z Petersburga d. 9 Sierpnia d. k.

Dnia 6 b. m. w dzień przemienienia Pańskiego pułk gwardyi Preobrażenski obchodził święto swoje. Zrana była parada na placu zimkowym, potem pułk udał się do Kościoła swojego, gdzie odbyło się uroczyste nabożeństwo w obecności N. Cesarza JMci, wielu Jenerałów i oficerów wyższych stopni.

Przez rozkaz dzienny z dnia 2 b. m. uwolniony ze służby Austriackiej, Podporucznik Hrabia Korwin-Krasinski, przyjeżdżając został w randze Korneta do gwardyi pułku ułanów W. Xięcia Imci Cesarzowicza.

W Petersburgu i okolicach dnia 30 i 31 z. m. była wielka burza; lecz szczęściem żadney nie mamy wiadomości o zniszczeniach orzech nią zarządzonych, ani z okolic, ani z morza.

Dokończenie Instrukcyi dla Jenerała

Majora Langa.

10. Rossyjskie Tamożnie i Zastawy, będą równie donosiły Jenerał Majorowi Langowi o towarach do Królestwa Polskiego i tranzytach przez nie z Rossyi przechodzących, z dokładnem oznaczeniem gatunku i ilości tych towarów, i jak wiele wzięto posilin.

11. Z takowych doniesień Jenerał Major Lang, ułożywszy już ogólny miesięczny szczegółowy raport, wysyła do P. Ministra Skarbu, iżby ten raport mógł służyć do sprawdzenia czyli za kontrolę doniesień, odbieranych i w Ministerjum Skarbu od Tamożni i Zastaw.

12. Polskie Kómory i Przykómorki będą także przysyłały Jenerał Majorowi Langowi szczegółowe wiadomości, dokąd towary z Rossyjskiej granicy wychodzą i dokąd się mianowicie z Królestwa Pol.

skiego za granicę wyprawiają. Z czego można będzie widzieć stan Rosyjskiego handlu ze środkową częścią Europy, i prawdziwy jego kierunek. Nakoniec:

13. P. Minister Skarbu Cesarstwa Rosyjskiego równie jak i Rząd Królestwa Polskiego, otrzymał razem z tem rozkaz względem niezwłocznego przywiedzenia do skutku tego wszystkiego, co w niniejszej Instrukcyi do rozrządzenia i władzy z nich każdego należy.

Załączony etat liczony jest na srebro, i opłata oficyalistom naznaczona miesięcznie, wynosi na miesiąc rubli 328 srebr. Urzędnicy do Kancellaryi Jenerała-Majora Langa naznaczeni są: Sekretarz, Kollegialny Sekretarz Micewicz; Buchalter gley klasy Kriwinków; pomocnik Sekretarza, 14'tey klasy Kakujew; pomocnik Buchaltera, kollegialny rejestrator Dmitrijew; Urzędnicy do szczególnych poleceń: Assessor kollegialny Szyszkim i odstawny Rotmistrz Kursel.

Na Instrukcyi i Etacie własną Jego Cesarzkiej Mości ręką, dnia 17 Kwietnia 1818 roku podpisano tak:

Ma być podług tego

Alexander.

Z Londynu d. 25 Sierpnia.

Królowa jest cokolwiek zdrowsza.

Mnostwo ciekawych udać się teraz do Claremonthouse, gdzie pokoje, sprzęty i suknie Xiężny Karoliny w takim samym znajdują się stanie, jak były przy jej śmierci.

Umarł tu w 86 roku życia sławny z długiej przeciw nemu sprawy o jego w Indjach postępowanie, były Wielkorządca Hasting.

D. 18 zebrało się kilka set przyjaciół

powszechnie, i wolności i reformy parlamentu na obiad dany na cześć Pułkownika Cartwright, lecz ten dla choroby nie mógł u nim się znajdować. P. Douglas Kinaird zajął krzesło prezydenta. Główne zdrowia były następujące: 1) Ludu; 2) Króla, Konstytucyi i prędkiego przywrocenia jego zdrowia i Konstytucyi; 3) Prawdziwych reprezentantów ludu w parlamencie, dla uratowania Króla i ludu od handlujących urzędami oligarchii; 4) Pułkownika Cartwright i śmiertelnego ciosu, który on przekupstwu zada; 5) Wolności obywatelskiej przeciw despotyzmowi wojskowemu; 6) P. Burdett i reformy w Anglii; 7) P. Kinloch i reformy w Szkocyi; 8) P. Douglas Kinaird stałego obrońcy spraw ludu, &c.

Fabryczni robotnicy w Manszestrze uczynili teraz krok do poiednania się z właścicielami fabryk; wydali bowiem adres do publiczności, w którym wystawiają swoją mędrą i słuszną swoich żądań.

Mornioł - Chronicle zawiera korespondencyą między Hr. Bertrand i Gubernatorem wyspy S. Heleny P. Hudson Lowe, jego Adjutantem Reade, O'Mearą i Majorem Correquer. W ostatnim liście P. Reade do Hr. Bertranda pod d. 25 Kwietnia oświadcza P. Lowe, 1) iż żadnego na przyszłość nie przyłmie listu, w którym Bertrand da Napoleonowi Bonaparte tytuł Cesarza; 2) żadnego listu towarzyszącego Bonaparte, w którym opisane będzie jego położenie, bez dołożenia, że to nastąpiło z wyraźnego upoważnienia Bonaparte. — Bertrand odpisał na to pod d. 27 Kwietnia Gubernatorowi: "Upraszam WPana o odesłanie dołączoney tu mojej z WPanem korespondencyi, wraz

z listem dzięciwym, Lordowi Liwerpool. Dla uniknięcia wszelkiej śmieszności, uprasza Pana, aby nie pisał do Cesarza, jak tylko w używanym od gład sposobie. (Gubernator nie dawał bowiem na listach napisu Jenerałowi Bonaparte, ale tylko Napoleonowi Bonaparte.) Cesarz nie chce wcale żadney nowości, ani zmiany *in statu quo*. List Wpana, który przysłałeś mi o godzinie 1 z północy, dopiero mógłem Cesarzowi o godzinie 10 przed południem okazać, ponieważ noc bardzo miał niespokojną. Gdy mniejszy list ostatnim jest, który, Moi Panie, do Wpana w sprawie Cesarza piszę, iakieśkolwiek bądź zająć mogą okoliczności, pozwolisz WPan, iż dla Jego sławy, dzieci i narodu przypomnę Mu iaką niesławą od niepamiętnych czasów okryte są imiona Maltrayera i Geurnay-.

Gdy woyska nasze z Francyi powrócą, ma lądowe nasze woysko o 25,000 głów być zmniejszonem.

Lubo z funduszu umorzenia zakupiono za 80,000 f. szt. rządowych papierów, spadała te jednak coraz bardziej i może dla tego samego.

Kapitana Marvel przybyłego do Hull okrętu napotkał d. 7 Lipca wysłane do bieguna północnego nasze okręty Alexander i Izabelę pod 73 stopniem i 46 min. szerokości, a 45 stopniem długości, mówiąc z niemi i widział iak d. 15 obrocily się na północ. Jesliby tak daleko iak sobie zamierzają nie mogły dołynąć, tedy zamyslały wrocić się do portu Liavely w południowo-wschodniej zatoce i tam ziomować.

W. Xze Rossyyski Michał przewiozł się d. 21 pod Donaghadee z Szkocyi do

Irlandyi, i wysiadł na ląd przy wysirzających z dział i powiewaniu bander na wszystkich tam będących okrętach. Na iedney z tych bander znajdował się napis: "Witaj po trzykroć do ziemniakowego kraju!". Wieczszą iadł u Margr. Londonderry, oycza Lorda Castlereagh.

Strzelanie z łuku zaczyna być w Londynie nayulubiejszą zabawą, tak kawalerów iak i Dam. — Modnie Angielscy tak daleko posuwają swoją oszczędność, iż iako dawny zwyczaj zarzucili koszule, i oprócz kółnierza, mankietek i chustki na szyi nic z płótna na sobie nie noszą. Całą swoją bieliznę mogą zatem w pugilaresie z sobą wozic.

Z Paryża d. 26 Sierpnia.

Dzień wczorayszy, iako uroczystość S. Ludwika i odświeżenie posagu Henryka IV. był tu, rownie iak w całej Francyi, z naywiększą radością obchodzony, którą to radość pomnożyło ieszcze doniesienie, że Xiężna Berry znajduie się znowu przy nadziei. D. 24 w wieczor i nazajutrz rano zapowiedziały wystrzaly z dział zaczęcia się uroczystości. D. 24 i 25 grano na teatrach luteyszych stosownie do uroczystości sztuki i wniesienia były bezpłatne. Obie nocy w dzień się zamieniły. D. 25 w południe pojechał Król w otwartym powozie z Xiężnami Angouleme i Berry na nowy most i usiadł na tronie. Przy huk dział został posąg odświeżony. Prezes Kommissyi składak, P. Marbois, głośno do Króla mowę. P. Lemot, który robił posąg, stawiony był przed J. K. Moją. Król uderował w tym dniu 490 osób przebaczeniem, z których 127 osadzonych było na kary za polityczne przestępstwa. Podczas

tey uroczystości | Król miał na sobie mundur Marszałkowski i wielki order legii honorowej czyli order Henryka.

Admirał Sidney Smith miał d. 24 u Króla posłuchanie, poczem stawiony przed nim był Jenerał Hr. Frimont, dowodzący korpusem Austriackim we Francyi.

Słychać, iż z strony Hiszpańskiej na zjazd do Akwisgrauu uda się sławny Dyplomatyk P. Labrador.

Xie Wellington miał wczoray naradzenie z Posłem Neapolitańskim.

P. Perry właściciel Angielskiej gazety Morning Chronicle, przybył do Paryża.

P. Chateaubriant pracuje teraz spokojnie na wsi nad bezstronną swoją historią Francyi. Niektóre zaś pisma mówią, iż wcale z Paryża nie wyjechał.

Zwłoki Jenerała Klebera powieszono d. 18 b. m. z zamku If naprzód do Marssylii, a potem do Strazburga, gdzie w mieście jego urodzenia obok grobowca Marszałka Saskiego pochowane zostaną.

O pogrzebowym obrzędzie Monge biega tu następująca anekdota: Monge był założycielem szkoły politechnicznej, a w czasie stracenia Ludwika XVI ministrem morskim, i z tey przyczyny w r. 1814 został z instytutu i z szkoły politechnicznej oddalony. Jak tylko uczniowie tey szkoły dowiedzieli się o jego śmierci, prosili o pozwolenie, ażeby mogli towarzyszyć jego zwłokom do grobu. Odmówiono im; lecz oni postanowili użyć nayspieszney przechadzki, która im dozwolona będzie na oddanie ostatniey czei dawnemu swojemu nauczycielowi. Jakoż wszyscy w nayszykszej cichości udali się na cmentarz La Chaise, gdzie Monge spoczywa, i przy

wyronieniu łez, okryli grób jego kwiatami.

Liberaliści i stronnicy Ministrów zdają się do siebie zbliżać i porozumiewają się względem rozmaitych przedmiotów, które na przyszłych posiedzeniach Jzb będą wnoszone. Strona liberalistów żąda 1) zupełney ustawy względem wolności druku z oznaczeniem sądu przysięgłych na tey nadużycia; 2) zastosowaney do czasu powszechney ustawy względem publiczney edukacyi; 3) ustawy zapewniającey niepodległe działanie pod dozorem rządu władz departamentowych i municypalnych; 4) stosowne do czasu urządzenie spraw kościelnych; 5) zmianę dotychczasowego kryminalnego kodexu.

Pomiędzy osobami, które niedawno przed Królem stawieniami zostały, znajdował się także X. Sicard, nauczyciel głuchoniemych, z jednym z swoich uczniów, nazwiskiem Berthier, który w pięknym rysie wizerunek Henryka IV oddał Królowi. Monarcha iak nauczyciela tak ucznia przyjął bardzo mile i pierwszego temi słowy pożegnał: *Et surdes fecit audire, et mutos loqui.* (Głuchych uczynił słyszącemi, a niemych mówiącemi.)

Z Bruxelli d. 27. Sierpnia.

D. 24 b. m. w rocznicę urodzin Króla i dniu chrztin syna Następcy tronu rozkazał Król w Hadze rozdać pomiędzy ubogich syr i chleb i 5000 Złt.

Kucharz Bonapartego Paget i Kamerdyner Bertranda Heyman, rodem z Flandryi, powrócili z żonami i dwoygiem dzieci z wyspy S. Heleny przez Anglią do Niderlandów.

DODATEK

DO N^{ro} 73.

GAZETY KRAKOWSKIEJ

Z KRAKOWA DNIA 13. WRZESNIA 1818 Roku WNIEDZIEL.

— Z Krakowa. —

Nadesłano do umieszczenia udzielony urzędownie przez J.W. Pełnomocnego Kommissarza Najjaśniejszego Cesarza Austriackiego, Hrabiego Szw. hr. Sporck, w Krakowie, Rządzącemu Senatowi Wolnego Miasta Krakowa i jego Okręgu następujący Patent:

My Franciszek I. z Bożej łaski, Cesarz Austrii, Król Jerozolimy, Węgier, Czech, Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomerji i Illyrii — Arcy Xiążę Austrii, Salisburga, Styryi, Karynthyi, Karnioły, Śląska wyższego i dolnego. — Wielki Xiążę Ziemi Siedmiogrodzkiej. — Margrabia Morawii, Xiążę Hrabia Habsburgu i Tyrolu &c. &c. wiadomo czynimy niniejszemi i oświadczamy: iż:

Znaydując się z powodu zawartego w Wiedniu Aktu Kongressowego, i zasługującym względem dokonania onegoż między Wysokiemi Sprzymierzencami Naszemi, w Paryżu Negocyacyi — w położeniu, oznaczenia i ustanowienia Tytułu, Herbu, Łaogi, i stosunków osobistych, Xiążęcia

Franciszka, Józefa, Karola — Syna najukochańszej Córkii Naszey, Pani Maryi Ludwiki, Arcy Xiężney Austrii, Xiężney Parmy, Placencyi i Gwastali, przeto w tej mierze postanowiliśmy co następuje:

1. Nadaliśmy Xiążęciu Franciszkowi, Józefowi, Karolowi, Synowi najukochańszej Pani, Córkii Naszey, Arcy Xiężney Maryi Ludwiki, Tytuł Xięcia de Reichstadt, i oraz nakazujemy, aby onemuż na przyszłość, nietylko od wszelkich Władz Naszych, lecz i od wszystkich i każdego w ogólności w wszelkich ustnych i piśmennych stosunkach, tak w przemawianiu się iako i w Napisach, Tytuł: Jaśnie Oświecony Xiążę, a wciągu piśma Wasza Xiążęca Mość, (Altesse Serenissime) dawanym był.

2. Dozwalamy Onemuż przyjąć i używać oddzielnego Herbu, składać się mającego z dwóch Lwów złotych, ku prawej stronie na siebie wstępujących; na Tarczy podługowato - okrągłej czerwonej - linią złotą wążką poprzeczną przedzieloney, Mitrą i płaszczem i Xiążęcem przyozdobioney; któremu to Herbowi dla powiększenia o-

meż, przydaiemy dwa Gryfy czarne i złote Herb ten trzymające, z Chorągwiemi polnemi, w których Herb Xiążcy powtórnie widać będzie.

3. Xiąże Franciszek, Józef, Karol, Xiąże de Reichstadt tak przy Dworze Naszym, iako i w całym Obwodzie Państw Naszych, mieć ma Rangę bezpośrednią po Xiążetach Domu Naszego i po Arcy Xiążetach Austrii.

Niniejsze oświadczenie i rozporządzenie Nasze, które każdemu do wiadomości i stosownego postępowania służyć ma, w dwóch zupełnie zgodno-brzmiających Exemplarzach, prze Nas własnoręcznie podpisanych, sporządzone, i Exemplarz jeden onegoż, celem zachowania w Archiwum Naszym Taynem, Domowem, Nadwornem i Rządowem złożony został.

Dan w Mieście Naszem Stołecznem i Rezydencyonalnem Wiedniu dnia 22 Lipca 1818 Panowania Naszego 27go Roku. — (podpisano) *Franciszek*, (L. S.) (pod.) *Franciszek Hrabia de Saurau*, Kanclerz Naywyższy. (pod.) *Prokop Hrabia Lázaneky*, Kanclerz Nadworny Czech i Galicji. (pod.) *Jan Nepom. Baron de Geisler*, Zastępca Kanclerza Nadwornego Austrii i Illyrii. (pod.) *Jakób Hrabia Mellerio*, Kanclerz Nadworny Lombardyi i Wenecyi. Z wyrażnego Naywyższego Rozkazu Jego Ces. Królewsko Apostolskiej Mości. (pod.) *Antoni Martin*. — Za zgodność Tłomaczenia, *Rambach*, Tłomacz Rządowy.

Z Warszawy d. 3^{go} Września.

Nawiąsniejszy Pan raczył naszytakim wicy mianować Dekretami swemi z dnia 19 (31) Lipca 1818 r.

JW. Stanisława Hr. Potockiego, Senatora Woiewódz. Ministra Wydziału Religij.

nych i Oświecenia publicznego, Prezesem Senatu Królestwa Polskiego.

JW. Xiądza Franciszka Malczewskiego Biskupa Kuiańskiego, Arcy-Biskupem Warszawskim

IW. Xiądza Adama Prażmowskiego Biskupa Płockiego, Senatoren Królestwa Polskiego.

— Ignacego Miączyńskiego Kommissarza Pełnomocnego do Organizacyi Wolnego Miasta Krakowa, Senatorem Kasztelanem Królestwa Polskiego.

— Piusa Kisielekiego, Senatorem Kasztelanem Królestwa Polskiego.

JW. Xiądza Józefa Kozmiana Prałata Katedry Lubelskiej, Suffraganem Dyecezyi Lubelskiej.

— Xiądza Aleksandra Dobrzańskiego, Proboszcza Katedry Kieleckiej, Suffraganem Dyecezyi Kieleckiej.

— Xiądza Bartłomieja Nazańciewicza (Obrazadku Grecko-Unickiego) Suffraganem Chełmskim.

tudzież Dekretem z dnia 30 Lipca (11 Sierpnia) 1818.

JW. Xiądza Andrzeja Wollewicza, Administratora Dyecezyi Warszawskiej, Biskupem Kaliskim.

— Xiądza Stefana Hollowczyca, Dziekana Kapituły Kieleckiej, i Kanonika Warszawskiego, Biskupem Sandomirskim.

— Xiądza Felixa Zleke Lewińskiego, Suffragana i Kanonika Kapituły Kuiańskiej, Biskupem Podlaskim.

Z Akwisgranu d. 29 Sierpnia.

Dziś spodziewany tu jest z Sp. Xie Kanclerz Hardendeburg. — Minister stanu P. Beye znajdował się dnia wczorajszego

go w Kolonii.

Królewic Pruski August wyjechał ztąd d. 26 tak się domyślają do korpusu Pruskiego we Francji.

Przybyli tu do 20 b.m. cudzoziemców liczą do 1800.

Pierwszy oddział powozów i koni N. Cesarza Austriackiego przybył d. 22 b.m. do Frankfortu, a d. 5 Września tu ma stanąć.

Żąd Królewski rozkazał d. 26 b.m. wydobyć węgielny kamień, który za rządu Francuzkiego założony tu został nad dom prefekturalny, i oraz otworzyć pod nim znajdującą się puszkę oliwianą, w której znajdowały się różne złote i srebrne monety i o, is obrzędu założenia kamienia.

W środku rynku tutejszego stoi na słupcu posąg Karola Wielkiego, mający na głowie koronę, miecz przy boku, w prawej ręce berło, a w lewej tarczę państwa. Z prawej ku lewej stronie znajduje się orzeł z rozpartymi skrzydłami. U podnożka posągu jest fontanna, z której paszczami wielkiego i małego Delfina wytryskuje czysta woda. Na przeciwko tego posągu stoi dawny poważny ratusz zdwieżma wieżami i pamiętną salą, w której Awisgranski pokój zawarty został. Za ratuszem znajduje się plac, na którym na 100 słupkach stał pałac Karola Wielkiego, którego już szczątki tylko widać. Niedaleko byłego tego pałacu znajduje się koronacyyny Aściół z wspaniałą swoją wieżą. Mże Monarchowie odbywać to raz będą swoje schadzki, w tej samej sali, w której dawniej pokój zawarty został i wiszą w niej jeszcze wizerunki tych, którzy go zawarli.

Od brzegów Menu d. 29 Sierpnia.

W Neuwid będzie też jeszcze urządzone gimnazjum i seminarium dla nauczycieli. Ostatnie będzie całkowicie kosztem rządu utrzymywane, i nie tylko będą w niem nauki bezpłatnie dawane, ale nawet ubodzy chcący się na nauczycieli sposobić, pobierać będą stipendia.

Kże Fryderyk Pruski i jego Małżonka z orszakiem przybyli d. 23 do Wiesbaden. Po odwiedzeniu Dworu w Biberach udali się d. 25 do Darmstadtu. (D. 26 przybyli do Frankfortu.)

Królewic Bawarski Karol przybył d. 15 b.m. do Hagi, i d. 17 obiad u Króla, a d. 18 udał się do Amsterdamu, żąd odprawy do Anglii.

Mówią powszechnie, iż popis wojska Austriackiego nad Renem odłożony jest do 2 lub 3 Września. Wojska ścigający już powiększyli części do Alzacyi.

W Frankforcie wyszły w tych dniach: "Polityczne Aforizmy względem kongresu Awisgranskiego, zalecone przez Doktora Schlottmanna."

Od granic Turckich d. 10 Sierpnia.

W Jassach czuć się dało d. 30 z. m. o godzinie 4 i minucie 44 popołudniu mocne kilka sekund trwające trzęsienie ziemi, które oprócz przestraszenia mieszkańców żadney jednak szkody nie zrządziło. Około północy czuć się powtórnie dało, ale także bez szkody. W całych Multanach, wyjąwszy niektóre powiaty, w których grady zboże wyłuskły, obfite tego lata są urodzaje.

W Stambule odebrano na końcu Lipca przez Alepo zatwierdzenie wiadomości, że wojska Ibrahima Baszy opuszczały Dichyed, stolicę Rehabitów. Ab

dallanben Sąd, szlachnik Wehabitów, ma być ze wszystkich stron opasany i nie wątpię, ażeby nie dostał się wręce zwycięzcy.

Chorw Mohamed Basza zakupił w Treisondzie bardzo wiele drzewa do budowy okrętów dla warsztatu Stambulkiego, które tam za pomyślnym wiatrem przesłane zostanie.

Z Drezna d. 31 Sierpnia.

Oczekiwany tu jest w tym tygodniu Książę Albrecht Sasko-Cieszyński, brat Księżny Elżbiety, a siostry króla. Zabawi tu aż do końca Września i znajdować się będzie na obchodzie uroczystości 50-letniego panowania naszego N. Króla, potem uda się na podobną uroczystość do Odenburga do Węgier, gdyż d. 3 października kończy się 50 lat, jak ś.p. Maryia Teresa udzieliła mu pułk kierysserów, który dotąd imię jego nosi, i da temu pułkowi wielką ucztę.

W tych dniach przejechał przez nasze miasto Rossyjski Generał Hr. Beningsen do Hanoweru.

Natłok powracających z kąpieli cudzoziemców tak tu jest wielki, iż przyjeżdżający często 3 do 4 godzin iędzić po mieście muszą, jeżeli mieszkanie znajdą.

Z Włoch d. 23 Sierpnia.
Arcybiskupstwo Smirny, które około 60 lat nie było osadzone, obał z rozporządzenia Ojca Sgo X. Cardelli.

Do Rzymu przybył Biskup Alepu w Syryi. Jedzie on do Wiednia dla proszenia Nuncjusza Papieżkiego Cesarza o wsparcie prześladowanych tam Katoików. Basza tamtejszy rozkazał pisać wszystkich do Katolickiego Kościoła należących Głębów aż do dzieci, dla uwiezienia ich, stracenia lub wygnania.

Król Neapolitański zniósł także pod d. z b.m. w Sytyli wszystkie ordynarye i dobra ich za wolną własność ogłosił. — Bułą Papieżką oznaczone zostały w królestwie Neapolitańskiem dycezye biskupie.

Podług doniesień od Missyi w Chinach, rozszerza się tam, mimo dotkliwych prześladowań, coraz bardziej Religia Chrześciana. W r. 1816 ochrzczonech zostało 341 dorosłych i 8345 dzieci, a w 1817 roku około 200 dorosłych i 6834 dzieci. Wiele pogan odstąpiło także bógowółwalstwa i przystało na Wiarę Świętą. Z ochrzczonech w obu latach dzieci umarło jednak 10,361.

DONIESIENIA

Przez Sąd Appellacyjny Wok. niepedlerłego i ściśle neutralnego Miasta Krakowa i jego Okręgu. Podać do wiadomości, iż Trybunał Instancyi Wolnego z Okręgiem Miasta Krakowa (po skutecznym w moc Art. 116 Kodexu Cywilnego wyszu kiwaniu Józefa Dukaty w Okręgu zamieszkania tegoż i powyprowadzonych Inkwizycjach z Świadków przez Sędziego Pokoju Okręgu Wolnego Miasta Krakowa wydziału. II. w przytomności Woyty Gminy Balic zastępującego Prokuratora, z których wykaza ło się, że Jozef Dukata więcej od lat Czterech jest nie przytomny, i żadney o nim wiadomości nie ma: — da domaganie się Reginy Dukaliny wydanym pod dniem 14 Sierpnia 1818. Wyrokieną stosownie do Art. 119 Kod. Cyw. Jozefa Dukatę za nie przytomnego ogłosił, Co w skutek Art. 118. obwiera się — W Krakowie 31 Sierpnia 1818.

PiekarSKI.
Etyens 2. 8.